

**Koncepce sbírkotvorné činnosti
Muzea Jana Amose Komenského
v Uherském Brodě
na léta 2021–2025**

OBSAH	strana
1. Úvodem	4
1.1. Základní legislativní normy a metodické nástroje využívané k tvorbě sbírky JAK 002-04-25/098002	4
1.2. Vymezení okruhů činnosti MJAKUB s ohledem na plnění úkolů vytyčených střednědobou Konceptí sbírkotvorné činnosti na léta 2021–2025	4
2. Sběrné oblasti a akvizice MJAKUB	5
2.1. Komeniologické podsbírky	5
2.2. Podsbírky Historie regionu a Etnografie	6
2.3. Podsbírka Výtvarné umění regionu	8
2.4. Hodnocení celkové akviziční činnosti ve sběrných oblastech s výhledem na léta 2021–2025	8
3. Charakteristika a vývoj podsbírkových fondů MJAKUB	10
3.1. Vývoj celkového počtu sbírkových předmětů evidovaných ve sbírce	10
3.2. Charakteristika jednotlivých podsbírek MJAKUB	12
3.2.1. Podsbírka Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba	13
3.2.2. Podsbírka Komenský v umění	13
3.2.3. Podsbírka Historie regionu	14
3.2.4. Podsbírka Výtvarné umění regionu	15
3.2.5. Podsbírka Etnografie	15
3.2.6. Podsbírka Numizmatika	16
3.2.7. Podsbírka Archeologie	17
4. Vymezení časového období vzniku předmětů sbírky MJAKUB	17
5. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti	17
6. Plánované priority při získávání nových přírůstků do sbírky na léta 2021–2025	19

6.1. Oblast konomiologických podsbírek	19
6.2. Oblast podsbírky Historie regionu	20
6.3. Oblast podsbírky Etnografie	20
6.4. Oblast podsbírky Výtvarné umění regionu	21
6.5. Oblast podsbírky Numizmatika	21
6.6. Oblast podsbírky Archeologie	21
7. Možnosti získávání přírůstků do sbírky MJAKUB, vytěžování zdrojů muzeálií v terénu a na trhu se starožitnostmi	22
8. Možnosti práce se sbírkou	23
8.1. Výsledky akviziční a dokumentační práce	23
8.2. Výsledky prezentace sbírky veřejnosti	25
9. Digitalizace sbírky MJAKUB (CES JAK 002-04-25/098002)	27
10. SWOT analýza	29

1. Úvodem

Předkládaná Koncepce sbírkotvorné činnosti Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (dále jen MJKUB) na léta 2021–2025 je koncipována jako základní nástroj tvorby muzejní sbírky JAK 002-04-25/098002. Na základě tohoto plánu je plněn střednědobý program rozvoje akviziční činnosti, dokumentace nově nabytých trojrozměrných historických artefaktů z vytyčených sběrných oblastí a další harmonogram prací v oblasti celkového využívání sbírky. Tento plán je koncipován s cílem co nejlépe zachytit a prezentovat veřejnosti vývoj v oblastech domácí i celosvětové kmenologie a následně i historie a etnografie uherskobrodského regionu. Tato nová střednědobá koncepce rozvoje sbírkotvorné činnosti vychází ze sbírkotvorné praxe stanovené úkoly předešlého střednědobého plánu vytyčeného na léta 2015–2020 a snaží se jej ve sledovaných ukazatelích zpřesnit, a tím zkvalitnit sbírkotvornou a prezentační činnost MJKUB, zejména s ohledem na stanovení obsahové náplně zakotvené ve zřizovací listině MJKUB z 27. prosince 2000. Současně je plnění ukazatelů tohoto plánu plně podřízeno dodržování všech právních norem platných v oblasti muzeologie na území České republiky.

1.1. Základní legislativní normy a metodické nástroje využívané k tvorbě sbírky JAK 002-04-25/098002

Sbírkotvorná činnost MJKUB se řídí příslušnými právními normami a předpisy pro činnost muzeí a galerií na ochranu movitého kulturního dědictví. Plán sbírkotvorné činnosti a práce se samotnou sbírkou jsou naplňovány na základě obsahu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů, prováděcí vyhlášky Ministerstva kultury č. 276/2000 Sb., ve znění pozdější novelizace č. 96/2013, a dalších příslušných metodických pokynů Ministerstva kultury o ochraně a evidenci sbírek muzejní povahy. Na jejich základě MJKUB sestavuje pětiletou střednědobou koncepci sbírkotvorné činnosti jako svůj vnitřní předpis pro selekci, evidenci, teaurizaci a dokumentaci sbírkových předmětů za účelem budování sbírky hmotných dokladů k osobnosti, životu, dílu a odkazu Jana Amose Komenského české i zahraniční provenience a dokladů dějin, lidové kultury a etnografie Uherskobrodsko a Moravského Slovácka.

1.2. Vymezení okruhu činnosti MJKUB s ohledem na plnění úkolů vytyčených střednědobou Koncepcí sbírkotvorné činnosti na léta 2021–2025

Z hlediska rozšiřování, uchovávání a prezentace sbírky MJKUB bylo shledáno, že okruh sledovaných ukazatelů rozvoje sbírky tak, jak byl sestaven v Koncepci sbírkotvorné činnosti na léta 2015–2020, je plně dostačující a pokrývá v celé své šíři problematiku rozvoje a obohacování sbírkového fondu MJKUB plánovanou na léta 2021–2025. Vymezené okruhy

sledovaných ukazatelů rozvoje sbírky v předkládané Koncepci sbírkotvorné činnosti na léta 2021–2025 zahrnují následující okruhy sledovaných ukazatelů:

- charakteristika a vývoj akvizic ze sběrných oblastí MJKUB,
- charakteristika podsbírkových fondů MJKUB,
- vymezení časového období vzniku předmětů sbírky MJKUB,
- očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti,
- plánované priority při získávání nových přírůstků do sbírky,
- využitelné možnosti získávání přírůstků do sbírky,
- možnosti práce se sbírkou.

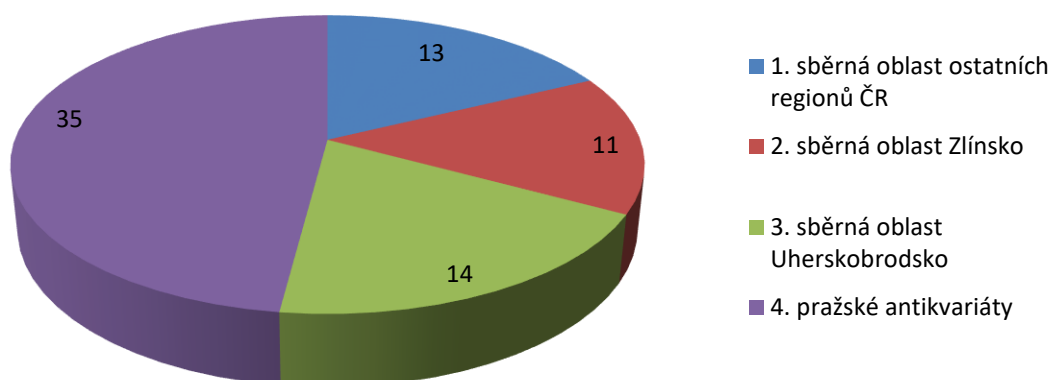
2. Sběrné oblasti a akvizice MJKUB

2.1. Komeniologické podsbírk

V oblasti rozšiřování stěžejních komeniologických podsbírek byly sběrné oblasti MJKUB územně vymezeny zejména ve vztahu k široké celoevropské činnosti osoby Jana Amose Komenského. Z hlediska celosvětového zájmu o dílo Komenského byly sledovány regionální, republikové, ale i evropské a celosvětové trendy v nabídce Komenského děl pansofických, didaktických a teologických. Dále byla sledována nabídka uměleckých děl ztvárňujících osobu a činnost Komenského. V neposlední řadě bylo nutno sledovat i nejnovější komeniologické badatelské práce ve vztahu k trojrozměrným sbírkovým předmětům a dokumentovat vývoj komeniologie jako vědecké disciplíny v celosvětovém i republikovém badatelském měřítku.

Základní sběrné oblasti byly ve vztahu k rozšiřování stávajících komeniologických podsbírek Komenský v umění a Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba stanoveny do širších sběrných oblastí zahrnujících Českou republiku, region Zlínského kraje a užší sběrné oblasti mikroregionu Uherskobrodsko. Z hlediska akvizičních snah MJKUB byly jako lépe vytěžitelné shledány širší sběrné okruhy zahrnující Českou republiku jako celek, včetně pražských antikvariátů. Svůj význam a poměrně důležité zastoupení má i sběrná oblast mikroregionu Uherskobrodsko, zejména v oblasti akvizice uměleckých děl regionálních výtvarníků. Širší sběrná oblast regionu Zlínska se tak jeví v současnosti oblastí pro sběr a akvizici těchto sbírkových předmětů jako oblast doplňková s menší vytěžitelností pro tvorbu obou komeniologických podsbírek. Jako nejvýznamnější se ukázala úzká a pravidelná spolupráce s pražskými antikvariáty, z nichž do podsbírk Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba bylo pořízeno v předešlém pětiletém časovém úseku 35 expozičně i badatelsky významných starých knižních tisků a historických map z 16. a 17. století. Následující graf znázorňuje z hlediska počtu provedených akvizičních úkonů z let 2015–2020 poměr počtů získaných sbírkových předmětů z jednotlivých výše uvedených sběrných oblastí.

Komeniologické sbírky – akvizice sbírkových předmětů v letech 2015–2020 z hlediska sběrných oblastí

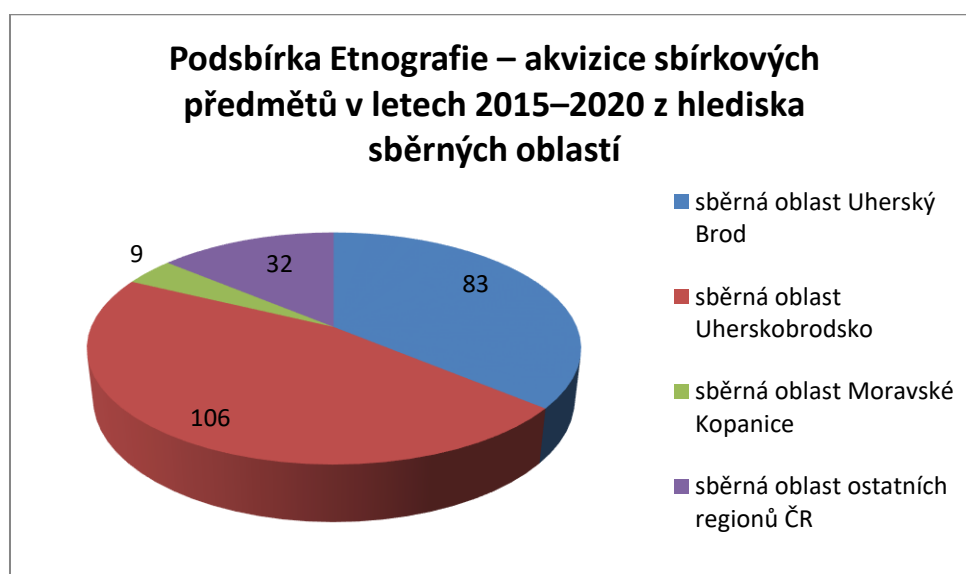
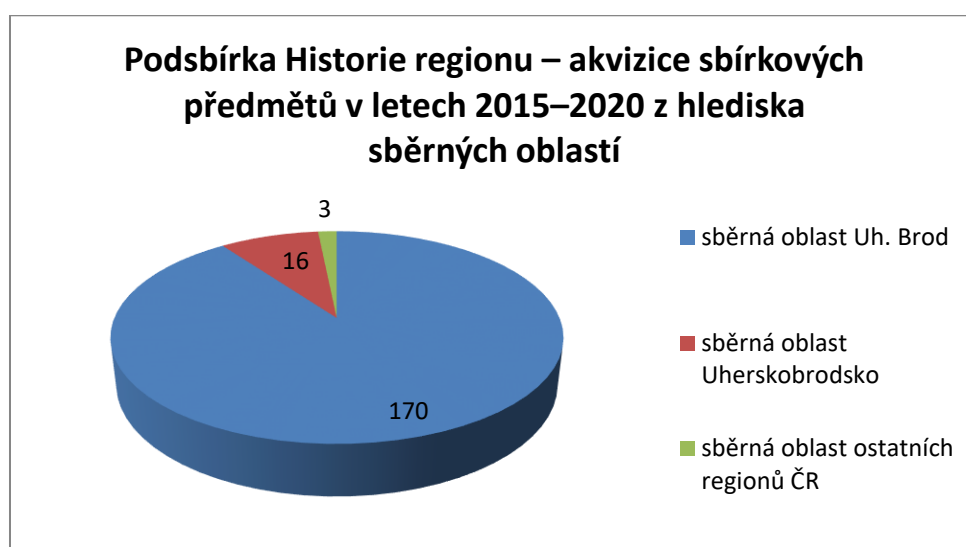
2.2. Podsbírky Historie regionu a Etnografie

Z hlediska budování podsbírky Historie regionu jsou sběrné oblasti MĚKUB definovány jako katastr města Uherského Brodu a území Uherskobrodsko, které je svojí územní rozlohou totožné s oblastí dřívějšího uherskobrodského okresu. V některých výjimečných případech se počítá i s méně početnými přesahy do dalších moravských a českých krajů, vzhledem k pozdější fluktuaci obyvatel regionu. Jako nejlépe vyžitelná se v minulém období jevila sběrná oblast katastru Uherského Brodu, z níž pochází 95 % všech sbírkových předmětů z akvizičních řízení let 2015–2020. Vzhledem k činnosti široké sítě obecních a místních muzeí v regionu se zatím MĚKUB nedaří zcela využít potenciálu sběrné oblasti Uherskobrodsko, z níž převážná část potenciálních sbírkových předmětů končí zpravidla právě v menších regionálních muzeích. Sběrná oblast ostatních regionů ČR je záměrně využívána méně, a to jen v případech, kdy sbírkové předměty mají významnou vypovídací hodnotu pro region nebo významně doplňují ucelené řady již stávajících sbírkových předmětů v podsbírce.

V souladu se zřizovací listinou shromažďuje MĚKUB rovněž sbírku dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, lidových řemesel a zemědělství regionu. Sběrné oblasti pro podsbírku Etnografie pokrývají již zmíněné území katastru města Uherský Brod, mikroregion Uherskobrodsko a Moravského Slovácka se zvláštním zřetelem na oblast Moravských Kopanic. Co se týče krojových oblastí, spadají sem následující: **uherskobrodská** – Uherský Brod, Pašovice, Maršov, Šumice, Újezdec u Luhačovic, Těšov, Havřice, Prakšice; **hradčovická/hradčovská** – Hradčovice, Lhotka, Drslavice, Veletiny; **vlčnovská** – Vlčnov; **nivnická** – Nivnice, Korytná, Dolní Němčí, Horní Němčí, Slavkov; **bánovská** – Bánov, Suchá

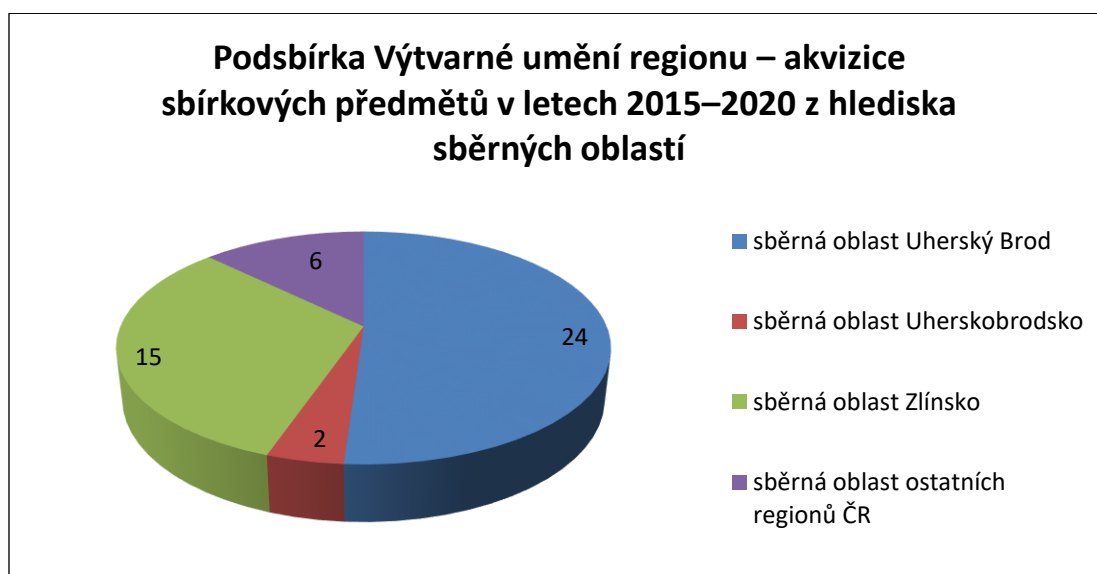
Loz, Bystřice pod Lopeníkem; **březovská** – Březová, Lopeník; **straňanská** – Strání a **kopaničářská (Moravské Kopanice)** – Starý Hrozenkov, Žitková, Vápenice, Vyškovec, Bošáčky. Z hlediska vytižitelnosti pro podsbíрку Etnografie se jeví nejdůležitějšími sběrné oblasti katastru Uherského Brodu a mikroregionu Uherskobrodsko se zvláštním zřetelem na sběrnou oblast Moravských Kopanic. Poměrně vysoké procento (14 %) akvizic pochází rovněž z ostatních regionů České republiky, což je zapříčiněno nabídkami ze strany osob pocházejících z Uherskobrodsko, které však žijí v jiných regionech České republiky.

Následující dva grafy zachycují z hlediska počtu provedených akvizičních úkonů z let 2015–2020 poměr počtů získaných sbírkových předmětů do podsbírek Historie regionu a Etnografie z jednotlivých výše uvedených sběrných oblastí.

2.3. Podsbírka Výtvarné umění regionu

Z hlediska sbírkového obsahu podsbírky Výtvarné umění regionu byla tato rozšiřována v předcházejícím období let 2015–2020 výhradně obrazy a plastikami pocházejícími z regionu Uherskobrodsko, popřípadě díly významných umělců působících v širším regionu Zlínského kraje. I z tohoto důvodu byly tak nejvíce vytěženy právě sběrné oblasti Uherský Brod a Zlínsko. Širší oblast Uherskobrodsko vykazuje menší potenciál výtěžnosti z důvodu odlivu případných sbírkových uměleckých předmětů do menších obecních či regionálních muzeí, podobně jako je tomu u podsbírky Historie regionu. Z téhož důvodu je pak co do počtu uskutečněných akvizic na předním místě sběrná oblast katastru Uherského Brodu, odkud plyne nejvíce akvizic do MJAKUB jako nejbližšího spádového muzea této sběrné oblasti. Určitým úspěchem je pak poměrně vysoký počet akvizic z oblasti Zlínska, které zahrnují převážně díla významnějších regionálních umělců této oblasti. Nezanedbatelným přínosem akvizičních aktivit je také získávání uměleckých děl ze vzdálenějších regionů České republiky, která mají významný přínos k historii města i samotného muzea. Následující graf znázorňuje z hlediska počtu provedených akvizičních úkonů z let 2015–2020 poměr počtů získaných sbírkových předmětů z jednotlivých výše uvedených sběrných oblastí.

2.4. Hodnocení celkové akviziční činnosti ve sběrných oblastech s výhledem na léta 2021–2025

Jak naznačuje níže uvedený graf poměru vytěžitelnosti sběrných oblastí MJAKUB, v předešlých letech se jednotlivé sběrné oblasti stabilizovaly do pěti kategorií, které svým početním poměrem akvizičních úkonů odpovídají stanoveným nárokům na akviziční činnost MJAKUB. Z hlediska budování sbírky jsou dobře využitelným základem pro selekci, evidenci, teaurizaci a dokumentaci sbírkových hmotných dokladů k osobnosti, životu, dílu a odkazu

Jana Amose Komenského a dokladů dějin, lidové kultury a etnografie Uherskobrodsko a Moravského Slovácka. Je patrné, že jde o celek, který vykazuje z hlediska celkových akvizičních úkonů značnou obsahovou vyváženost s ohledem na počet získaných sbírkových předmětů z jednotlivých sběrných oblastí. Jako celek dělený do pěti územně-sběrných kategorií bude využíván i v následujícím pětiletém období stanoveném Konceptí sbírkotvorné činnosti na léta 2021–2025. Snahou do budoucích let však zůstává lépe vytěžit některé ze sběrných oblastí pro podsbírkou Historie regionu, Etnografie a Výtvarné umění regionu. Rovněž je žádoucí zvýšení počtu akvizičních úkonů ze sběrné oblasti Uherskobrodsko, které by svým obsahem obohatily podsbírkou Historie regionu a sběrné oblasti Uherský Brod směřující do podsbírkou Výtvarné umění regionu. Podobně bude prosazována možnost zvýšení akvizičních aktivit ve sběrné oblasti Moravských Kopanec, které by zvýšily počet sbírkových předmětů tohoto mikroregionu v podsbírkou Etnografie. Z hlediska celkového poměru využitelnosti sběrných oblastí pro akvizice směřující do komeniologických podsbírek Komenský v umění a Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba je zřejmé, že jde o vyváženou vytěžitelnost daných sběrných oblastí. Jako významný přínos k obohacení sbírky MJAKUB je možno uvést úzkou a bohatou spolupráci při akvizičních řízeních s pražskými antikvariáty. Tento trend ve využívání sběrných oblastí pro obohacení komeniologických sbírek bude i nadále udržován a podle nabízejících se finančních možností i nadále hlouběji propracováván v následujícím období let 2021–2025.

3. Charakteristika a vývoj podsbírkových fondů MAKUB

3.1. Vývoj celkového počtu sbírkových předmětů evidovaných ve sbírce

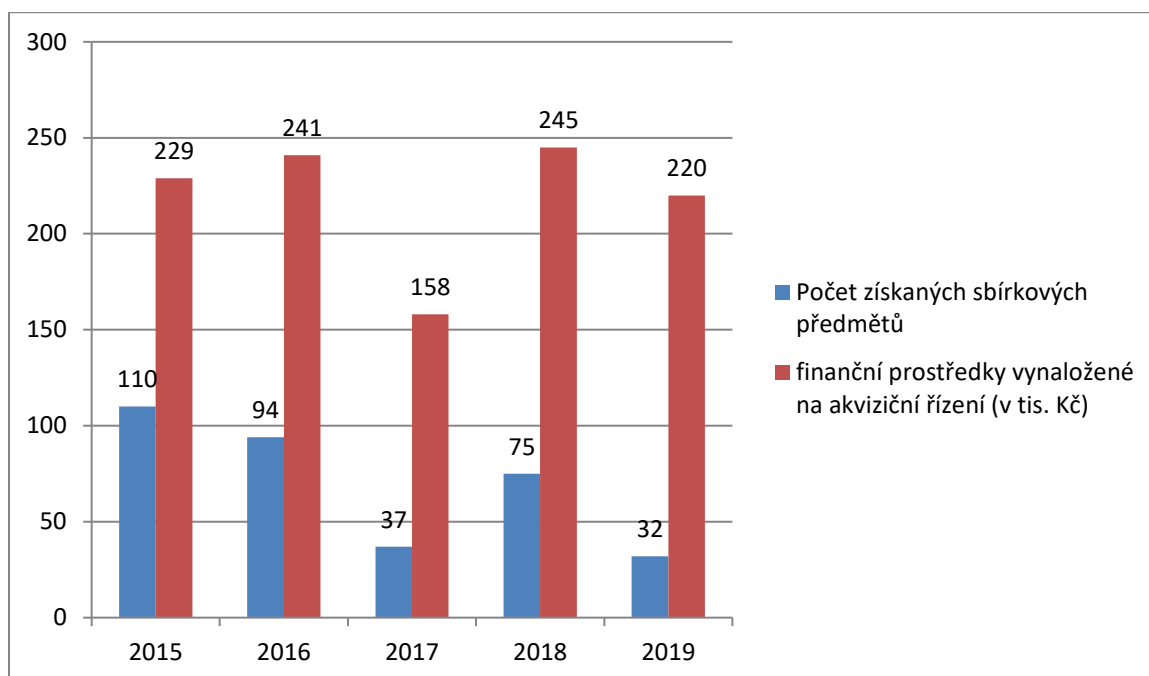
V souladu se zřizovací listinou shromažďuje MĀKUB sbírku hmotných dokladů k osobnosti, životu, dílu a odkazu Jana Amose Komenského české i zahraniční provenience a dokladů dějin a kultury Uherskobrodsko se zvláštním zřetelem na lidovou kulturu, folklór a etnografii regionu. Sbírkou MĀKUB ve smyslu platných právních předpisů tvoří sedm podsbírek trojrozměrných předmětů. Následující dvě tabulky zachycují početní nárůst sbírkových předmětů v uplynulém období let 2015–2019. K 31. 12. 2015 bylo evidováno celkově ve všech podsbírkách 56 779 inventárních čísel a z toho:

podsbírka	poč. inv. č. / přír. č.	1. stupeň	2. stupeň	PC	CES
staré tisky	677	677	652	652	652
archeologie	29505	29505	9367	9367	29505
etnografie	13468	13468	13468	13468	13457
historie	3166	3166	3166	3166	3058
numizmatika	6933	6933	6933	6933	6933
výt. umění	1503	1503	1503	1503	1499
Komenský v umění	1527	1527	1527	1527	1522
celkem	56779	56779	36616	36616	56626

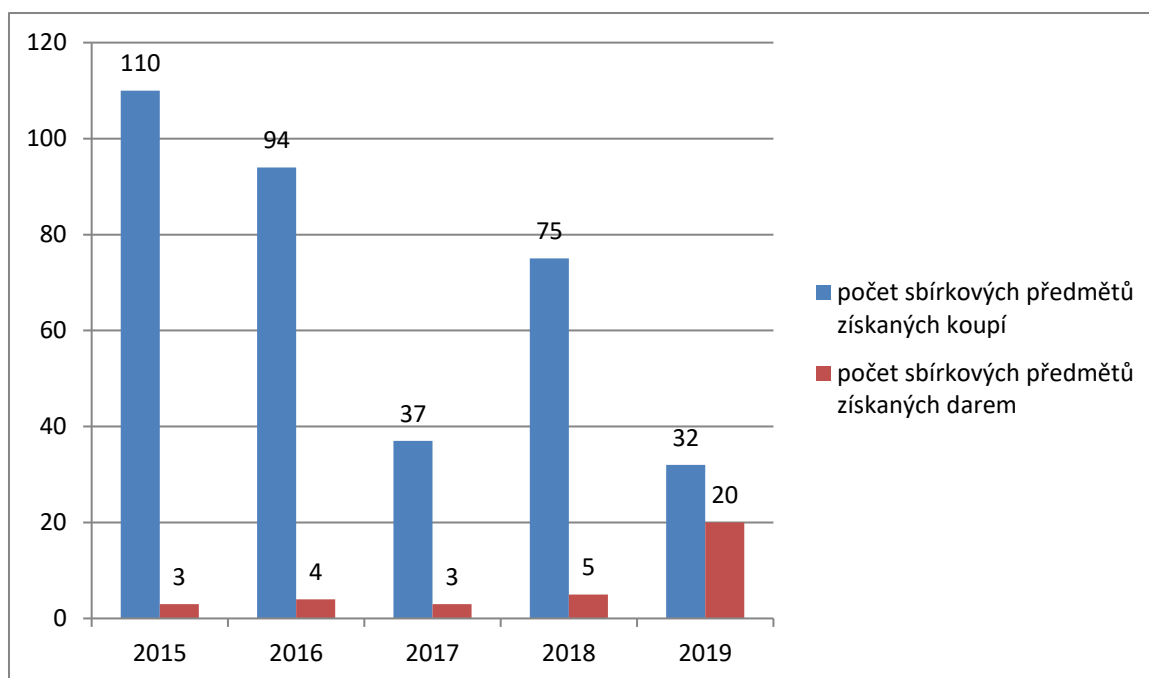
Ke konci sledovaného období 2015–2019 měly jednotlivé podsbírky celkový počet sbírkových předmětů 57 157 inventárních čísel a z toho:

podsbírka	počet inv. č.	1. stupeň	2. stupeň	PC	CES
staré tisky	755	755	755	755	744
archeologie	29 505	29 505	9 367	9 367	29 505
etnografie	13 631	13 631	13 631	13 631	13 629
historie	3 226	3 226	3 226	3 226	3 215
numizmatika	6 933	6 933	6 933	6 933	6 933
výt. umění	1 538	1 538	1 538	1 538	1 516
Komenský v umění	1 569	1 569	1 569	1 569	1 552
celkem	57 157	57 157	36 912	37 019	57 094

V uplynulém období let 2015–2019 bylo základem muzejní činnosti posílit aktivity v oblasti sběru, evidence a ochrany sbírkových předmětů. V tomto směru bylo vykonáno mnoho pro zlepšení dosavadního stavu uchovávané sbírky, zejména v oblasti jejího rozšíření co do počtu a kvality jednotlivých sbírkových předmětů. Ke konci roku 2019 čítala sbírka 57 157 inventárních čísel. Každý rok získalo MJA KUB z akviziční činnosti v průměru kolem 70 nových sbírkových předmětů, což si vyžádalo rovněž posílení celkové výše finančních prostředků každoročně vynaložených na aktivity spojené s akviziční činností. Ve sledovaném období let 2015–2019 bylo vynaloženo z finančních prostředků MJA KUB každoročně v průměru 219 000 Kč na rozšíření sbírky MJA KUB. Následující graf přibližuje množství sbírkových předmětů získaných v letech 2015–2019 v poměru k vynaloženým finančním prostředkům směřujícím do akviziční činnosti MJA KUB.

Mimo předměty získané z finančních prostředků MJA KUB byly do sbírky zařazeny také sbírkové předměty získané z akviziční činnosti v podobě darů. S výjimkou roku 2019, kdy byl do sbírky MJA KUB získán zajímavý konvolut sbírkových předmětů darovaný konventem dominikánského kláštera v Uherském Brodě, počet těchto předmětů meziročně nedosahoval tak významného počtu jako počet pořízených sbírkových předmětů získaných akviziční činností v podobě koupě. V průběhu let 2015–2019 bylo do sbírky MJA KUB získáno darem v průměru sedm předmětů ročně. Přesný poměr mezi počty zakoupených a darovaných sbírkových předmětů za jednotlivá léta sledovaného období vyjadřuje následující graf zachycující tento poměr počtu koupených a darovaných sbírkových předmětů.

Pro následující léta 2021–2025 bude v popředí stát snaha zaměřit se na mírné snížení počtu koupených sbírkových předmětů, avšak se záměrem i nadále udržet trend vynakládání stejných finančních prostředků na nákup do sbírky MĀKUB. Nakupované sbírkové předměty budou více posuzovány z hlediska jedinečnosti a zajímavosti pro celkové rozšiřování sbírky MĀKUB. Cílem by mělo tedy být zařazovat méně sbírkových předmětů, avšak ve vyšší kvalitě a s jedinečnou vypovídací schopností zejména do podsbírek Historie, Etnografie a Komenský v umění, čemuž by měly odpovídat také pořizovací ceny jednotlivých sbírkových předmětů. Současně je plánováno také zvýšení počtu sbírkových předmětů získaných darem tak, aby tyto tvořily podstatnější skupinu získanou do sbírky. Tento trend je již patrný z předcházejícího sledovaného období, a to zejména v roce 2019, kdy celkový počet získaných sbírkových předmětů vykazuje určitou vyrovnanost mezi koupěmi a dary.

3.2. Charakteristika jednotlivých podsbírek MĀKUB

V souladu se zřizovací listinou MĀKUB je sbírka evidovaná v CES jako JAK 002-04-25/098002 rozdělena do sedmi tematických podsbírek. Tyto jsou systematicky doplňovány na základě sbírkotvorné činnosti zahrnující evidenci hmotných dokladů vztahujících se k osobnosti, životu, dílu a odkazu Jana Amose Komenského a hmotných dokladů dějin a kultury Uherskobrodská se zvláštním zřetelem na lidovou kulturu, folklór a etnografii regionu. Sbíрка tvořená a uchovávaná v MĀKUB má z hlediska svého významu pro region i mimoregionální oblasti svůj základ v dokumentování trojrozměrných předmětů pocházejících zejména z časového období 17.–19. století. Do sbírky jsou rovněž zahrnuty v menší míře předměty s časovým přesahem tohoto období. Výjimkou je pak podsbíрка Archeologie, která dokumentuje předměty, jejichž doba vzniku je podstatně starší než výše

uvedený časový rozsah. Vzhledem k povaze sbírkového fondu MJAKUB a stále se zvyšující hodnotě získávaných jednotlivin do tohoto sbírkového fondu je doplňování sbírkových předmětů do jednotlivých podsbírek stále složitějším procesem. To platí zejména o sbírkových fondech komeniologických (především staré tisky, umělecká ztvárnění tématu a osobnosti Komenského), podsbírku Výtvarné umění regionu a podsbírku Numizmatika. Tato skutečnost rovněž platí pro podsbírku Historie a částečně také podsbírku Etnografie, neboť předměty sem zařazované mají nejen vysokou finanční hodnotu, ale do shora uvedených dvou podsbírek jsou zařazovány sbírkové předměty zejména pro své zvláštní osudy, význam a funkci vázanou na historii a etnografii regionu. I přes tato úskalí však zůstává terénní výzkum, záchranné sběry i nákupy jednotlivých sbírkových předmětů pocházejících ze stanovených sběrných oblastí, stejně jako i jejich systematická dokumentace, základním a neopominutelným úkolem MJAKUB.

3.2.1. Podsbírka Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba

Podsbírka Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba je nejmladší sbírkou muzea. Vznikla v roce 2002 vyčleněním starých tisků z knihovny Jana Kučery. Soubor obsahuje především staré tisky Komenského pansofických, didaktických a teologických děl, jinou literaturu teologickou (biblické texty z let 1496–1800 v latině, češtině, němčině, francouzštině, polštině, hebrejský Talmud, vydaný v Basileji v roce 1577, teologické traktáty a sbírky kázání, zpěvníky), filozofické texty, historické práce ze 17. a 18. století, literaturu zeměpisnou (cestopisy), přírodovědeckou (např. herbář Tadeáše Hájka z Hájku). Cenné jsou doklady regionální duchovní kultury – rukopisy Raškův a Lhotecký kancionál. Výjimečné z hlediska zachování jsou rukopisné zápisky o nemocech koní, které si pořizovali místní hospodáři jako pomůcku nezbytnou v péči o dobytek. K zajímavým textům patří kramářské písně (z let 1735–1888). Pozoruhodná je četnost medicínských knih týkajících se lékařské teorie i praxe (tzv. domácí lékař, poučení o stravě a stravování, o péči o kojence). Ze sbírkotvorného hlediska patří k velmi cenným plány a mapy Uherského Brodu z 19. století. Od roku 2016 je podsbírka pravidelně rozšiřována také o Komenského knižní dílo vydávané v historické i moderní umělecké vazbě.

3.2.2. Podsbírka Komenský v umění

Podsbírka Komenský v umění je tvořena převážně obrazy a plastikami, v menší míře jsou zastoupeny ve sbírce i plakety, medaile, plakáty, odznaky, předměty zhotovené ze skla, porcelánu a textilií s náměty vztahujícími se k životu a dílu J. A. Komenského. Časově podsbírka zahrnuje shora uvedený okruh předmětů, které pocházejí převážně z bývalého Československa a České republiky a svým vznikem se hlásí do období od 2. poloviny 19. století do současnosti. Umělecké předměty pocházející z jiných regionů, zejména z Anglie, Německa, Maďarska, Polska a USA, se vyskytují v podsbírce jen ojediněle. Základ této podsbírky, která ovšem obsahovala i řadu dalších sbírkových předmětů s tématem

Komenského, vznikl již záhy po založení muzea v roce 1899 a nesl název Comenianum. V souvislosti s utvořením Komeniologického dokumentačního střediska v roce 1956 byly sbírkové i nesbírkové předměty této podsbírky rozděleny podle své povahy do následujících sbírkových a nesbírkových fondů: Komenský v umění (obrazy, plastiky, plakety, medaile, plakáty, odznaky atd.); Komeniologická dokumentace (novinové výstřižky, separáty, autorské rukopisy s tématem osobnosti Komenského, tisky komeniologické literární povahy a jiné komeniologické tiskoviny) a Komeniologická knihovna (staré tisky, komeniologická odborná literatura). Stávající podsbírka Komenský v umění je v současnosti i nadále systematicky doplňována a vedena na základě plánu pro sbírkotvornou a akviziční činnost muzea. Z oboru sochařství a umělecké plastiky jsou zde zastoupeni autoři Fr. Bílek, J. V. Myslbek, J. Štursa, J. Pelikán, L. Šaloun, J. Horejc, J. Lauda, V. Makovský, L. Mikuláščík, J. Baják, M. Hudeček, V. Hořínek, I. Kitzberger; z oboru malířství a grafiky M. Švabinský, V. Stříbrný, J. Mařanová, M. Disman, A. Poustová, M. Králová, M. Husák; z oboru medailérství O. Španiel, I. B. Pichl, B. Šimonovský, M. Kužel, A. Kluda, J. Prádl, J. Hvozdenký, L. Vaculka, K. Zeman. Z hlediska umělecké techniky je mezi obrazy nejčastěji zastoupen olej na plátně, akvarel, kresba tužkou i tuží, malba na skle, tisk a koláž. Mezi plastikami dominují nejčastěji práce ze sádky, bronzu a jiných kovů, plastelíny a pálené hlíny. Mezi medailemi a odznaky převažují poměrové slitiny různých kovů.

3.2.3. Podsbírka Historie regionu

Podsbírka Historie regionu je tvořena souborem historických trojrozměrných předmětů. Z hlediska provenience jednotlivých sbírkových předmětů a jejich využití zahrnuje artefakty převážně z regionu Uherskobrodsko, méně často z regionů jiných, odkud byly tyto předměty získány koupí nebo darem v letech dřívějších. Zcela výjimečně jsou zastoupeny i předměty pocházející ze vzdálenějších evropských regionů. Převážně se jedná o užité předměty ze 17.–20. století, jejichž výjimečnost nebo zajímavý technický charakter se zasloužily o jejich trvalé zachování. Základ celé rozsáhlé podsbírky Historie regionu byl položen již mezi léty 1894–1898 v souvislosti s konáním Národopisné výstavy v Uherském Brodě a s pozdějším záměrem založit zde muzeum. Původně jen nevelká sbírka historických předmětů, pocházejících z Uherského Brodu a nejbližšího okolí, byla do roku 1918 doplňována převážně z darů a finančních odkazů místních obyvatel. Teprve 20. a 30. léta 20. století přinesla rozšíření podsbírky na základě několika cílených nákupů jak z regionu Uherskobrodsko, tak z regionů jiných, avšak i nadále převážnou část nových přírůstků tvořily darované předměty. V poválečném období a v letech 1950–1980 nastává v souvislosti s prohlubující se specializací muzea na komeniologii k určitému útlumu v rozšiřování této podsbírky, avšak i přesto v tomto období je do podsbírky získána darem celá řada cenných předmětů, zejména pak z mobiliáře nedalekého zámečku Obora náležejícího hraběnce Josefině Kounicové. Od 80. let a v letech 90. je tato podsbírka systematicky doplňována a vedena na základě plánu pro sbírkotvornou a akviziční činnost muzea. Pro lepší orientaci a evidenci je celá podsbírka členěna do následujících fondů: cín, faleristika, historický

nábytek, historické sklo, houslařství, hudebniny, chronometrie, kloboučnictví, kov, legionáři, medicína, měšťanská domácnost, militaria, školství, vexilologie, voskářství, vynálezy a technika, zámečnictví a kovářství.

3.2.4. Podsbírka Výtvarné umění regionu

Podsbírka Výtvarné umění je tvořena především obrazy a plastikami pocházejícími z regionu Uherskobrodsko, zastoupeni jsou však i autoři širšího celoevropského významu. Základ sbírky vznikl v roce 1898 při založení muzea. V 50. letech 20. století proběhla centralizace obrazů a plastik do podsbírky Umění regionu. Do této doby byly sbírkové předměty součástí podsbírek Historie a Etnografie. Mezi nejčastěji zastoupené techniky patří v obrazech: olej na plátně, olej na dřevě, olej na lepence, akvarel, kresby tužkou, uhlem a tuší, různé grafické techniky, malby na skle, tisky. Plastiky jsou vytvořeny především ze dřeva, sádry, pálené hlíny a bronzu. Časový rozsah sbírkového materiálu obrazů zabírá úsek od 17. století do současnosti. Umění 17. století je zastoupeno obrazy nizozemského malíře Hamiltona, 18. století pracemi s náboženskou tematikou, 19. století motivy sakrálními a národopisnými. Nejpočetnější část tvoří díla ze století 20., která znázorňují uherskobrodský region a město Uherský Brod. Mezi významné autory zastoupené v podsbírce Výtvarné umění patří: Joža Uprka, Antoš Frolka, Stanislav Lolek, Jakub Obrovský, Emil Filla, František Foltýn. Sbírka plastik mapuje časový úsek od 18. století do současnosti. Mezi nimi dominují dřevěné barokní práce, dále podstatná část pozůstalosti Štěpána Zálešáka (významného sochaře původem z uherskobrodského regionu). Ze současných autorů je ve sbírce zastoupen např. Otmar Oliva (žijící na Velehradě).

3.2.5. Podsbírka Etnografie

Podsbírka Etnografie je tvořena trojrozměrnými předměty a oděvy, které jsou v převážné míře dokladem lidové kultury na Uherskobrodsku a přilehlém Moravském Slovácku. Časově podsbírka zahrnuje předměty z období 18.–20. století a její základ vznikl mezi léty 1894–1898 v souvislosti s pořádáním Národopisné výstavy v Uherském Brodě a s pozdějším založením muzea. Podstatné rozšíření podsbírky nastalo krátce po vzniku Československé republiky v roce 1919, kdy se nově zakupují z finančního daru Ministerstva školství a národní osvěty předměty sebrané pro Výstavu lidového umění realizovanou v Uherském Brodě z podnětu Musejní společnosti pro Moravské Slovácko. Další podstatné rozšíření stávajícího sbírkového materiálu nastává zejména ve 40.–60. letech 20. století zásluhou muzejních etnografů Josefa Beneše a Jana Pavelčíka, od poloviny let 70. pak především z iniciativy etnografa Pavla Popelky. Nejrozsáhlejší část podsbírky tak představuje pestrá kolekce historických krojových kompletů, jednotlivých krojových součástek a obuvi pocházejících ze všech lokalit Uherskobrodsko, moravskoslovenského pomezí a přilehlých Moravských Kopanic. Nezanedbatelnou součástí podsbírky tvoří také rozsáhlý soubor historických výšivek, koutních a úvodních plachet. Z trojrozměrných užitečných předmětů jsou

nejzajímavější ukázky lidové hrnčiny, keramiky, perníkářských forem, lidového nábytku (s bohatým zastoupením lidových truhlic na šaty), dále pak kuchyňské, řemeslnické a zemědělské nářadí s velkým množstvím předmětů kovářské dílny Eduarda Mahdala z Bánova a dílny koláře Františka Janků z Březové, dále podomácku vyráběné hudební nástroje a ukázky dobové střešní krytiny. Lidové umění je v podsbírce prezentováno především malovanými obrázky na skle, lidovou plastikou a dřevořezbou, která je významně zastoupena tvorbou lidového řezbáře Josefa Michalce ze Starého Hrozenkova.

3.2.6. Podsbírka Numizmatika

Podsbírka Numizmatika je rozsáhlým celkem, který zahrnuje mincovní platidla a bankovky v časovém rozmezí od 2. století před Kristem až po současnost. Základ tohoto souboru vznikl již před založením muzea jako soukromá sbírka mincí pozdějšího správce a kurátora sbírek muzea Jana Kučery, který ji se vznikem této instituce daroval do jejího majetku. Jde především o uměle sestavený sbírkový komplet antických bronzových a stříbrných mincí z období pozdního římského císařství, pocházející pravděpodobně z Kučerovy archeologické činnosti. Další část Kučerovy sbírky tvoří hromadný nález stříbrných denárů z období vlády Vratislava II. Tento základ byl i nadále nesystematicky rozšiřován zejména v 19. a v prvních desetiletích 20. století z četných darů, v ojedinělých případech pak z nálezů při archeologických výzkumech prováděných na Uherskobrodsku. Proto podstatnou část podsbírky dodnes tvoří nálezy mincí z Uherského Brodu a jeho nejbližšího okolí. Menší část podsbírky tvoří mincovní a papírová platidla pocházející z ojedinělých nákupů prováděných v letech 1950–2015. V současnosti celá numizmatická podsbírka územně zahrnuje mincovní i papírová platidla, která byla v oběhu na území Evropy ve shora naznačeném údobí. V převážné většině tvoří sbírku mince, menší část je tvořena bankovkami, v ojedinělých případech jsou zastoupeny hrací známky a žetony. Nejstarší antické období je zastoupeno několika mincemi pocházejícími z období římské republiky a nepočtelným souborem mincí římských císařů. Raný středověk je mimo jiné v podsbírce prezentován hromadným nálezem mincí denárového období z let vlády Vratislava II. a údělných knížat Konráda Brněnského a Oty Olomouckého, vrcholný středověk brakteáty Přemysla II. Otakara a groši Jana Lucemburského, Karla IV., Václava IV. a Vladislava II. Raný novověk je prezentován převážně oběživem tolarového měnového systému užívaným převážně na území habsburského soustátí a přilehlých německých států. Z období nejnovějšího jsou do podsbírky začleněny rovněž mince a v menší míře i bankovky konvenční a rakouské měny, rakouské korunové měny, československé korunové měny, výjimečně jsou zastoupeny měny jiných států zejména balkánských, Ruska, Itálie, Francie atd. Materiál zastoupený v podsbírce: měď, hliník, nikl, stříbro, zlato a jejich poměrové slitiny s jinými kovy. V současnosti se celkově jedná o velmi zajímavý soubor platidel, který slouží badatelské veřejnosti i výstavním účelům.

3.2.7. Podsbírka Archeologie

Jednu z nejobsáhlejších podsbírek MJAKUB tvoří soubor archeologických nálezů vztahujících se k nejstarší historii města a celého regionu. V menší míře jsou zastoupeny vzdálenější lokality bývalého okresu Uherské Hradiště i nálezy z dalších moravských lokalit. Její základ byl položen již před vznikem muzea v podobě soukromé archeologické sbírky pozdějšího správce muzea Jana Kučery, který ji této instituci daroval v roce 1898. Poté byla podsbírka systematicky doplňována a rozšiřována v období do druhé světové války nálezy získanými nahodilými akcemi, povrchovými sběry, v menší míře i systematickými a záchrannými výzkumy prováděnými na Uherskobrodsku. V období následujících let 1945–1981 se celá podsbírka i nadále rozšiřuje a doplňuje především zásluhou odborného archeologa Jana Pavelčíka, který se v tomto období systematicky věnuje archeologickému záchrannému a zajišťovacímu výzkumu na Uherskobrodsku. Do podsbírky jsou tak v tomto období zařazeny mimo jiné jeho rozsáhlé nálezy z Bánova, Veletin, Drslavic, Uherského Brodu – Kyčkova atd. Od konce 80. let 20. století do roku 2007 byla podsbírka doplňována z nálezů prováděných Ústavem archeologické památkové péče v Brně. Z časového hlediska podsbírka obsahuje archeologické artefakty nebo jejich fragmenty z časového úseku od staršího paleolitu až po novověk (18. století). Nejčastěji jsou zastoupeny pravěké kamenné nástroje (broušená a štípaná industrie), zbraně, předměty denní potřeby, toaletní předměty, polotovary, šperky a ozdoby, užitná keramika. V podsbírce jsou cenné zvláště bronzové depoty. Celkově se jedná o velmi kvalitní soubor, který slouží badatelské veřejnosti i výstavním účelům. Materiálově je v podsbírce zastoupen kámen, kosti, parohy a jiné organické materiály, kovy a jejich slitiny (železo, bronz, měď), sklo a skelná hmota.

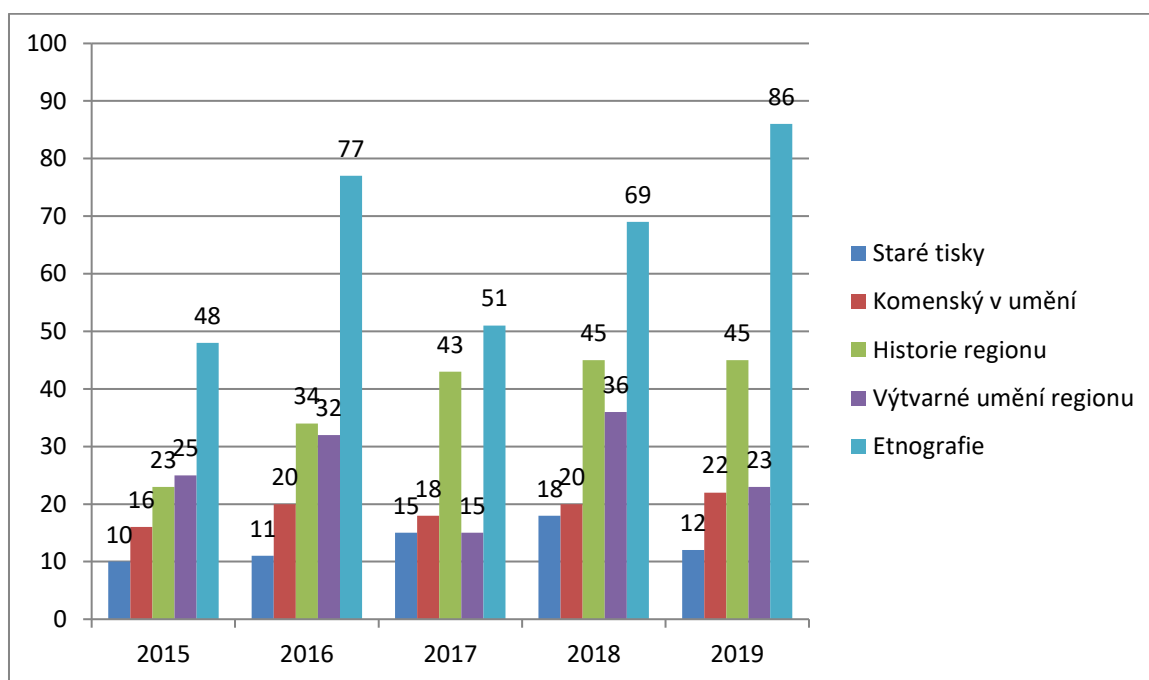
4. Vymezení časového období vzniku předmětů sbírky MJAKUB

Časové rozpětí shromažďovaných a dokumentovaných předmětů sbírky MJAKUB zahrnuje období od staršího paleolitu (podsbírka Archeologie) až do současnosti. Časové období lze rozšířit do současnosti u dílčích předmětů v podsbírkách Komenský v umění, Výtvarné umění regionu a Historie spjatých s dokumentací každodenního života (např. vybavení domácnosti nebo dílen drobných řemeslníků).

5. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

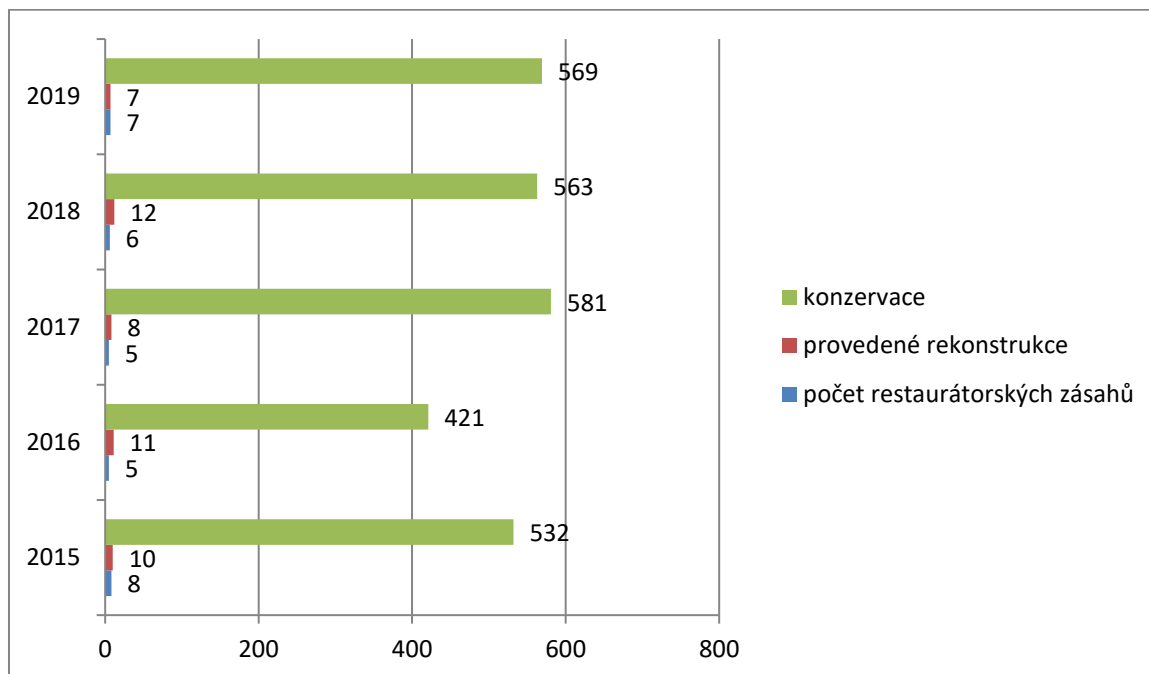
Očekávaným výsledkem sbírkotvorné a dokumentační činnosti bylo v uplynulém období let 2015–2020 neustálé zvyšování vypovídací schopnosti sbírky a jednotlivých sbírkových předmětů pocházejících z vymezených sběrných oblastí MJAKUB (oblast ČR pro kmenologické podsbírky, Zlínského regionu, Uherskobrodsko a Moravského Slovácka včetně užšího regionu Uherskobrodsko a Moravských Kopanic pro sbírky historické

a etnografické). Zvyšování vypovídací schopnosti sbírky MĀKUB bylo dále prováděno ve výše zmíněném období několika způsoby. Zde byl kladen důraz především na hlubší propracování a doplňování neúplných typologických řad sbírkových předmětů, dále na plánovité vyhledávání možností nákupu sbírkových předmětů na trhu se starými tisky, především v antikvariátech, v oblasti trojrozměrných předmětů pak podrobným sledováním prodejů ze soukromých sbírek a osobních pozůstalostí. Tato činnost byla pak přípravnou fází k systematickým a odborně připraveným sběrům prováděným v terénu na základě odborného posouzení nabídky specializovaných obchodů se starožitnostmi, darů i nákupů od soukromých osob s tím, že největší odpovědnost za přípravu a realizace těchto sběrových akcí a dokumentaci s touto činností spojenou nesl vždy kurátor příslušné podsbírký (počet takto získaných předmětů viz též graf znázorňující poměr počtu zakoupených a darovaných sbírkových předmětů, kap. 3.1). I nadále byl však kladen důraz na odborné zpracování dokumentace starších sbírkových předmětů zahrnující zpřesnění katalogizace a dokumentace s využitím všech dostupných pramenů k dané problematice či tématu, které jsou dostupné jak ve vlastní podsbírci MĀKUB, tak také ve sbírkách jiných muzeí a odborné literatuře. Počet takto zpřesněné dokumentace k jednotlivým sbírkovým předmětům ve vztahu k příslušným podsbírkám znázorňuje následující graf počtu sbírek, u nichž byl tento proces proveden.

Celkově prošlo zpřesněním příslušné dokumentace 814 sbírkových předmětů za období let 2015–2019, což je počet sbírkových předmětů, který řádově odpovídá navrhovanému počtu pro další období let 2021–2025. Neméně důležitou činností vedoucí k zvyšování vypovídací schopnosti sbírky je i odborné provádění záchranné konzervace, restaurování sbírkových předmětů nebo provádění rekonstrukcí vybraných torzovitých

položek na základě získaných dokumentačních pramenů, které mají za úkol prodloužit fyzickou a technickou funkčnost i celkovou zachovalost jednotlivých předmětů. Počty provedených restaurátorských zásahů, konzervačních prací a rekonstrukcí za účelem zhodnotit vypovídací hodnotu sbírky shrnuje následující graf.

Celkový proces konzervace sbírkových předmětů vycházel v uplynulém období z podkladů vyhotovených na základě předepsaných inventarizačních řízení ve vztahu k možnostem celkové prezentace sbírky veřejnosti. Počty sbírkových předmětů, které za předešlé období prošly záchranným procesem rekonstrukce a restaurováním, byl v těchto letech průběžně odvozován od stavu daného sbírkového předmětu, jež byl stanoven rovněž na základě inventarizačních řízení v jednotlivých podsbírkách MĀKUB. V následujícím období let 2021–2025 bude v této praxi i nadále pokračováno se záměrem udržet počet takto zhodnocených sbírkových předmětů.

6. Plánované priority při získávání nových přírůstků do sbírky na léta 2021–2025

6.1. Oblast kmenologických podsbírek

V popředí i nadále zůstávají akvizice starých tisků, pansofických, didaktických a teologických spisů J. A. Komenského z období let 1627–1850, systematické doplňování řad jednotlivých vydání těchto děl, doplňování jednotlivých vydání Kralické bible, řady edic Bible, moravik, bratrských tisků, tisků a rukopisů regionální provenience nebo tisků a rukopisů s jiným vztahem k regionu s ohledem na téma, tisk, výzdobu a jazyk daných děl.

Dále bude pokračovat dosavadní snaha o ucelení a prohloubení výběru sbírkových předmětů do podsbírký Komenský v umění vyhledáváním děl nových autorů z oboru sochařství, umělecké plastiky, grafiky, medailérství a drobných uměleckých užitných předmětů vztahujících se k osobě, životu a dílu J. A. Komenského, zejména však děl autorů, kteří novým, moderním způsobem zobrazují dané téma (díla autorů jako Milivoj Husák, Igor Kitzberger nebo Miroslav Huptych atd.)

6.2. Oblast podsbírký Historie regionu

Ve sledovaném období bude pokračovat na základě odborného posouzení proces doplňování a kompletace stávající podsbírký Historie regionu dokumentující každodenní život, zaměstnání (řemesla, podnikání, státní politická a městská správa), oděv, bydlení, projevy sociální a duchovní kultury (religiozity) městského obyvatelstva regionu, zejména obyvatel Uherského Brodu, v menší míře také dalších městeček bývalého uherskobrodského okresu (Luhačovice, Bojkovice, Valašské Klobouky atd.), a spotřebního průmyslu na venkově (např. sklárny Květná). Z tohoto hlediska je třeba průběžně doplňovat především soubory historického skla (výrobky sklárny v obci Květná, drobné užitné sklo měšťanské domácnosti počátku 20. století), měšťanské domácnosti (drobné užitné předměty domácností z přelomu 19. a 20. století), chronometrie (i nadále doplňovat ne zcela ucelenou řadu hodinových strojů a vývojových typů hodin chybějícími exempláři jako jsou konzolové hodiny, nástěnné regulátory, skeletové hodiny a hodiny mysteriózní), historického nábytku (zejména užitný nábytkový mobiliář počátku 20. století), vědy a techniky (hrací stroje, fonografy, polyfony atd.), militaria (přednostně doplňovat neucelené řady chladných a palných zbraní a zejména vojenské oděvy přelomu 19. a 20. století).

6.3. Oblast podsbírký Etnografie

Na základě odborného posouzení je plánováno prohloubit stávající proces doplňování starších tematických souborů krojů a krojových součástek, zejména těch, které dokumentují historii odívání venkovského obyvatelstva Moravského Slovácka; doplňování stávajících souborů trojrozměrných předmětů, jejichž povaha se vztahuje k vývoji řemesel, zaměstnání a zemědělským pracím venkovského obyvatelstva regionu Moravského Slovácka, které dokumentují každodenní život těchto obyvatel, jejich bydlení, projevy sociální a duchovní kultury (religiozity) až po období rozpadu individuálního hospodaření na vlastní půdě a zánik řemeslné malovýroby, v některých případech s časovým přesahem až do současnosti; doplňování a kompletace souborů předmětů uměleckého řemesla inspirovaného prvky tradiční venkovské ornamentiky Moravského Slovácka (zejména řady keramických a kameninových zdobených užitných předmětů a drobných užitných předmětů vyráběných ze dřeva a skla).

6.4. Oblast podsbírký Výtvarné umění regionu

V popředí sbírkotvorné činnosti směřované do této podsbírký bude v následujícím období stát především zvýšená snaha po doplňování již stávajících řad uměleckých děl regionálních autorů první poloviny 20. století, zejména olejomalb, akvarelů, kvašů, maleb na skle a různých grafických technik autorů zpodobňujících život v regionu, město Uherský Brod a okolní venkov, jako jsou Joža Uprka, Antoř Frolka, Stanislav Lolek, Oto Ungar, Josef Kočica, nebo plastik moderních autorů jako jsou Otmar Oliva a Štěpán Záleřák; zcela samostatnou oblastí této činnosti bude pak tvorba nových vývojových řad uměleckých děl autorů žijících v regionu, jako jsou Karel Tábořský (dřevořezba) nebo Stanislav Žampach (sklo, kombinovaná reliéfní dřevořezba).

6.5. Oblast podsbírký Numizmatika

Z hlediska zkvalitnění vypovídací hodnoty podsbírký Numizmatika mají přednost k zařazení případné hromadné nálezy z města Uh. Brod a jeho nejbližšího okolí, systematicky bude prováděn průzkum trhu za účelem vybudování chybějících a doplnění stávajících emisních řad zejména zlatých mincí jakéhokoli období, stříbrných mincí tolarového a korunového měnového systému rakouského soustátí a Československé republiky. Jako doplněk k zachycení vývoje peněžnictví na území dnešní České republiky bude brán zřetel rovněž na stříbrné a zlaté ražby pamětní vydávané k významným výročím a událostem. Z časového hlediska jde zejména o ražby 18.–20. století tolarového měnového systému, rakouské konvenční, rakouské korunové měny a československé korunové měny, jejichž emisní řady vykazují v podsbírci největší neúplnost. V oblasti papírových platidel budou systematicky budovány emisní řady rakouských bankocetlí období první poloviny 19. století, bankovky zlatkových a korunových nominálů rakouského soustátí, korunové měny Československé republiky, Protektorátu Čechy a Morava a nouzová tereziňská platidla.

6.6. Oblast podsbírký Archeologie

Podsbírký byla k 1. 9. 2015 předána novému správci Mgr. Miroslavu Vařkových, Ph.D., řediteli muzea, který má příslušnou kvalifikaci k vedení této podsbírký. Vzhledem k jeho pracovnímu vytížení se v plánovaném období nepředpokládá rozsáhlejší terénní výzkum. Avšak s ohledem na plánované nové dopravní i jiné stavby v okolí města se dá očekávat, že případně budou nalezeny archeologicky cenné předměty, které podsbírký obohatí. I nadále bude muzeum přijímat cenné předměty nalezené občany a současně osvětově působit na „detektoráře“. Pokračovat budou zápisy v databázi DEMUS a jejich zpřesňování. V periodickém rytmu inventur bude i tato sbírký podrobena inventuře. V současnosti je podsbírký ve zvýšené míře prezentována veřejnosti v rámci výstavní a badatelské činnosti.

7. Možnosti získávání přírůstků do sbírky MJKUB, vytěžování zdrojů muzeálií v terénu a na trhu se starožitnostmi

Vzhledem k povaze sbírkového fondu MJKUB a stále se zvyšující hodnotě získávaných jednotlivin do tohoto sbírkového fondu, je doplňování sbírkových předmětů do jednotlivých podsbírek stále složitějším procesem. To platí zejména o sbírkových fondech komeniologických (především staré tisky, umělecká ztvárnění tématu a osobnosti Komenského), podsbírkou Výtvarné umění regionu a podsbírkou Numizmatika. Tato skutečnost rovněž platí pro podsbírkou Historie regionu a částečně také podsbírkou Etnografie, neboť předměty sem zařazované mají nejen vysokou finanční hodnotu, ale zařazovány sem jsou sbírkové předměty zejména pro své zvláštní osudy, význam a funkci vázanou na historii a etnografii regionu. Etnografie se při získávání sbírek soustřeďuje na trasování osob, které se věnují různým řemeslům nebo folkloru a ti znají jednotlivce, kteří dobové předměty vlastní, případně je vlastní oni sami. Důležitým hlediskem je to, že dokáží popsat původní majitele i účel použití předmětů. Vyhledávání předmětů také probíhá na jarmarcích a bazarech s dobovými předměty, které se v okolí konají několikrát ročně. Občas se majitelé na muzeum obrací s nabídkou pozůstalosti po rodinném příslušníkově. I přes všechna úskalí zůstávají především terénní výzkum, záchranné sběry a jejich systematická dokumentace základním a neopominutelným úkolem.

Obchody s antikvitami nemohou k nabízeným předmětům poskytnout tolik potřebné informace o uživateli, zhotoviteli a často ani o době a prostředí, v němž byl předmět užíván, a tak se tyto typy sbírkových předmětů stávají hodnotnou součástí sbírky pouze v případě, že doplňují již evidovanou vývojovou nebo typologickou řadu předmětů z hlediska konstrukce a použitého materiálu, techniky zpracování, nebo v případě komeniologických tisků, odlišného tématu a grafického zpracování daného díla. Trojrozměrné sbírkové předměty jsou pak vybírány do sbírky MJKUB z hlediska doložení dobového typu nábytku, nebo typu drobných užitných a technických předmětů s tím, že důraz je kladen na jejich formu, nikoliv na funkci v konkrétním prostředí a význam v životě jednotlivce. Trh s výtvarnými díly a také aukce uměleckých předmětů mohou nabídnout tematicky a autorsky významná díla, u nichž je na prvním místě dokumentace, autor, námět a časové období, v němž bylo dílo vytvořeno. Ostatní možné údaje, např. o posledním majiteli, posledním vlastníku, okolnostech získání a místu, kde bylo dílo součástí určitého prostředí, jsou údaje vítané, nikoli však prioritní. V kompletaci souborů podsbírkou Staré tisky, rukopisy, bibliofilie a umělecká vazba nejčastěji vystupují do popředí jako předměty akvizičního zájmu soukromé sbírky jednotlivců, určité možnosti nákupu antikvárních položek nabízených ve specializovaných obchodech nebo na sběratelských burzách. Zde je možné využívat nabídkové katalogy, sběratelské zprávy a aukční katalogy k získání přehledu o možnostech doplňování jednotlivých souborů. Získávání písemností archívní povahy se však vždy musí dít s respektováním Archívního zákona č. 499/2004 Sb., ve znění pozdějších novelizací a prováděcích předpisů, neboť MJKUB nevytváří archívní sbírku a materiál této povahy shromažďuje z důvodů jeho nezastupitelnosti při kompletní dokumentaci historie regionu a kultury hlavních sběrných

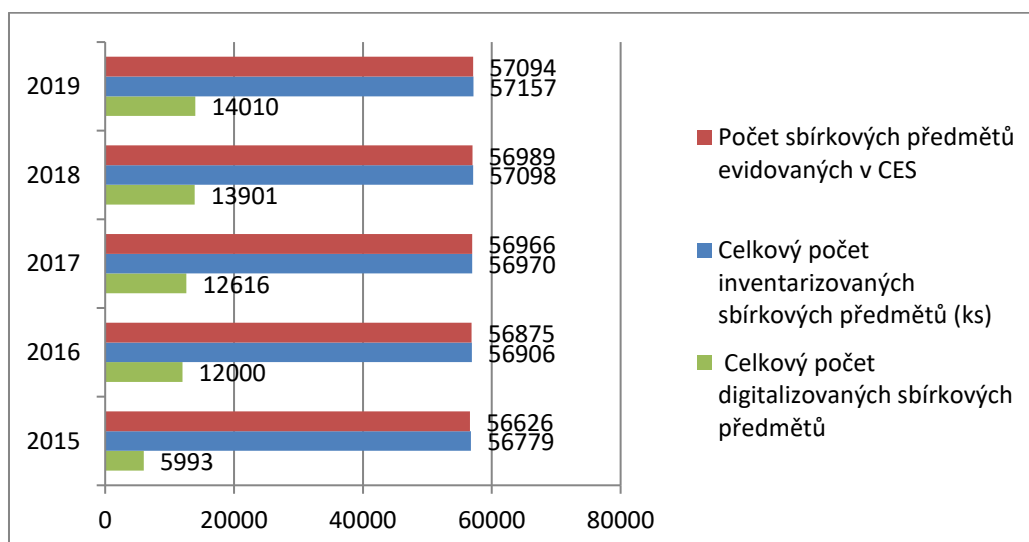
oblastí v regionu (Uherský Brod, Uherskobrodsko, Moravské Slovácko). V neposlední řadě ke zkvalitnění databází sbírky MJKUB musí být nutně využívána také nezastupitelná pomoc a úzká spolupráce s řadou odborných institucí (muzea, galerie, Oddělení pro koleniologii a intelektuální dějiny raného novověku při AV ČR atp.) i s řadou jednotlivců ať už z odborné či laické sběratelské a obchodní veřejnosti.

8. Možnosti práce se sbírkou

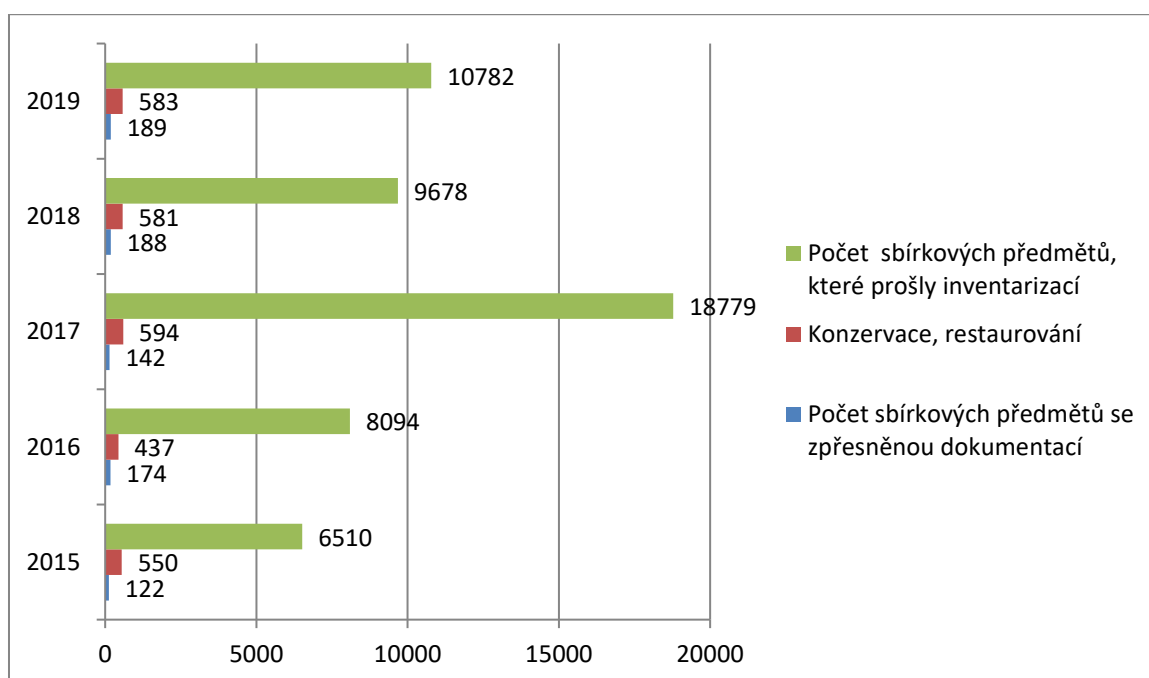
Zacházení se sbírkou či jednotlivými sbírkovými předměty se v MJKUB řídí příslušnými právními předpisy (zákon č. 122/2000 Sb., ve znění pozdějších novelizací a prováděcích předpisů o ochraně sbírek muzejní povahy, zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství) a vnitřními předpisy ředitele MJKUB o zacházení se sbírkou nebo jednotlivými sbírkovými předměty. Tyto shora uvedené právní normy a vnitřní předpisy MJKUB vymezují práci se sbírkou do dvou vzájemně provázaných kategorií: akviziční řízení a dokumentace práce za účelem zhodnocení sbírky a prezentace sbírky veřejnosti.

8.1. Výsledky akviziční a dokumentační práce

Tento okruh prací se sbírkou zahrnuje způsoby získávání sbírkových předmětů (podrobněji kap. 3.1.), tvorbu chronologické a systematické evidence předmětů sbírky, způsob evidence sbírkových předmětů v CES, způsob inventarizace sbírky, způsob vyřazování předmětů z evidence sbírky, digitalizaci sbírkových předmětů, podmínky uložení sbírkových předmětů v depozitářích, ochranu sbírkových předmětů před poškozením, zničením nebo odcizením, konzervaci a restaurování sbírkových předmětů za účelem prodloužení jejich fyzické životnosti. Výsledky práce se sbírkou související s kategorií akvizičních řízení a evidencí sbírky vyjadřuje následující graf počtů inventárních čísel takto zpracovaných sbírkových předmětů předcházejícího období let 2015–2019.

Základním předpokladem ke zkvalitnění vypovídací hodnoty sbírky byla i nadále evidenční a dokumentační práce, pro kterou byl východiskem inventarizační proces neustále prováděný v celé sbírce MJKUB podle pravidel stanovených zákonem. Na základě odborně vedených inventur byl sledován nejen meziroční nárůst počtu sbírkových předmětů a prováděna jejich fyzická kontrola, ale také zahájen výběr jednotlivých sbírkových předmětů, u nichž bylo nutno zvýšit jejich vypovídací hodnotu záchrannými konzervačními a restaurátorskými zásahy nebo zpřesněním jejich dokumentačních záznamů. V průměru tímto procesem prošlo v uplynulém pětiletém období deset tisíc sbírkových předmětů, z nichž tři tisíce pět set šedesát sbírkových předmětů prošlo následnou konzervací, restaurováním nebo zpřesněním svých dokumentačních záznamů. Počty takto zpracovávaných sbírkových předmětů shrnuje následující graf.

Závěry těchto zjištění tvoří pak východisko pro následující pětiletý plán plnění úkolů v oblasti zkvalitňování vypovídací hodnoty sbírky MJKUB na léta 2021–2025. I nadále v popředí zůstává plán akvizičních aktivit, které by měly do budoucna znamenat navýšení počtu sbírkových předmětů v meziročním průměru kolem 70 nových sbírkových předmětů, u nichž bude provedena základní konzervace a jejich podrobné zdokumentování. Rozšiřování sbírek bude i nadále odpovídat stanovené strategii sbírkotvorné činnosti a dáno konkrétní situací trhu a možnostmi nabídek darů či odkupů. Pořizovány budou především kvalitní sbírky umělecké a se vztahem ke Komenskému. Současně budou dle finančních možností budovány sbírky historické se vztahem k regionu a sbírky etnografické. Nadále bude prohlubována snaha o to, aby sbírkotvorná činnost byla intenzivnější zejména ve vztahu k vytváření adekvátních podmínek pro akviziční snahu jednotlivých kurátorů podsbírek.

Rozhodující při pořizování nových sbírkových předmětů bude kvalita, originalita a předpokládaná budoucí vypovídací hodnota. V případě výjimečně cenných nabídek bude zvažováno zažádání o finanční podporu z mimorozpočtových zdrojů MJAKUB. U starších sbírkových předmětů bude i nadále probíhat výběr a následné zhodnocení jejich vypovídací hodnoty shora uvedenými postupy. Tímto procesem projde plánovaně v letech 2021–2025 kolem šesti set sbírkových předmětů ročně. Základem celého procesu zkvalitňování vypovídací hodnoty sbírky bude plán níže uvedených inventarizačních aktivit.

2021 – 17 % sbírky

Numizmatika – 6 933 inv. č.

Archeologie – část podsbírký, 2 500 inv. č.

2022 – 11 % sbírky

Komenský v umění – 1 561 inv. č.

Výtvarné umění – 1 538 inv. č.

Staré tisky – 741 inv. č.

Archeologie – část podsbírký, 2 500 inv. č.

2023 – 16 % sbírky

Etnografie – část podsbírký, 6 563 inv. č.

Archeologie – část podsbírký, 2 500 inv. č.

2024 – 10 % sbírky

Archeologie – část podsbírký, 2 500 inv. č.

Historie – 3 215 inv. č.

2025 – 16 % sbírky

Archeologie – část podsbírký, 2 500 inv. č.

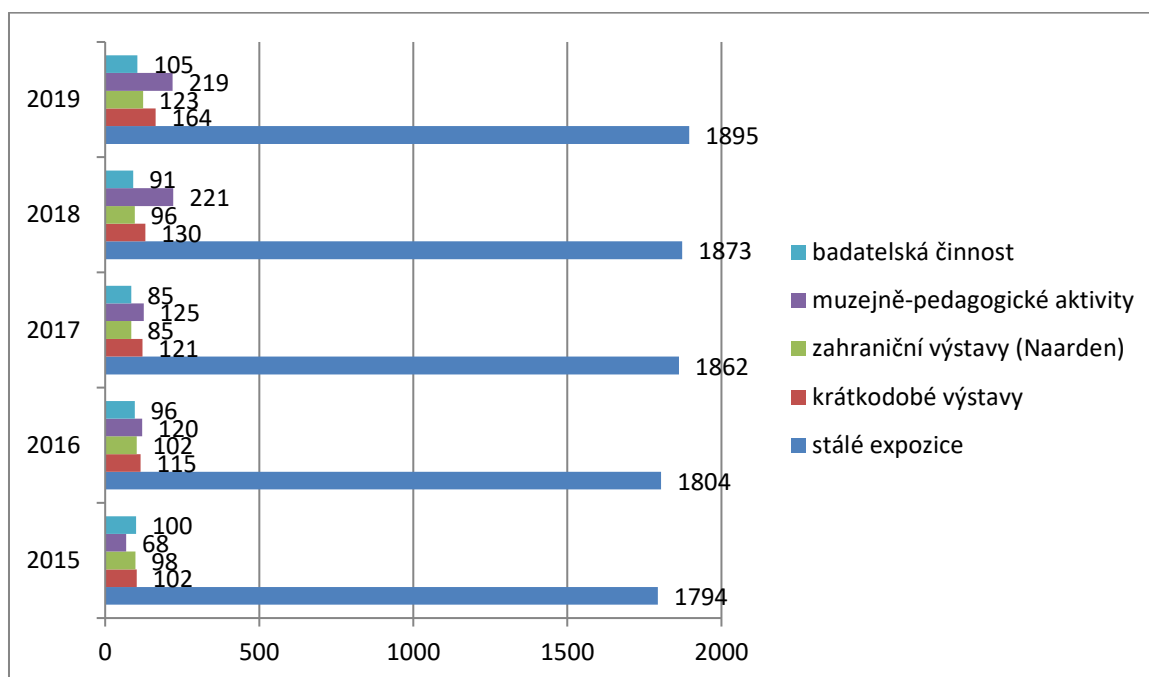
Etnografie – část podsbírký, 7 000 inv. č.

Inventarizace budou probíhat dle ustanovení zákona č. 122/2000 Sb., prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb., a vyhlášky č. 96/2013 Sb., aby celá sbírka MJAKUB byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let a každoročně aby bylo zinventarizováno nejméně 5 % nebo více sbírkových předmětů. Níže uvedený plán je pouze předběžný, neboť nelze předvídat inventarizace mimořádné, například v souvislosti se změnou správce příslušné podsbírký.

8.2. Výsledky prezentace sbírky veřejnosti

Jedním ze základních ukazatelů možností práce se sbírkou je prezentace sbírky široké veřejnosti. V uplynulých pěti letech se tyto aktivity odvíjely v oblasti budování a zpřístupňování nových stálých expozic MJAKUB, v obsahu krátkodobých tematických výstav a zahraničních výstav prezentovaných v Comenius Museum v Naardenu. Od roku 2015 se

rovněž prohlubuje prezentace obsahu sbírky prostřednictvím muzejně-pedagogických aktivit pořádaných MJAKUB. Mimo tyto výstavní a muzejně-pedagogické aktivity MJAKUB je v posledních letech také na vzestupu prezentace sbírkových předmětů odborné badatelské veřejnosti. Počty takto veřejnosti prezentovaných sbírkových předmětů za předešlé období let 2015–2019 shrnuje následující graf.

Z hlediska počtu prezentovaných sbírkových předmětů měly nejvýznamnější zastoupení stálé expozice muzea J. A. Komenského lidstvu, Starožitnosti Uherskobrodsko a Rolnický dům a hospodářství č. p. 57 ve Vlčnově. Meziročně narůstající počet prezentovaných sbírkových předmětů je patrný i v oblasti krátkodobých výstav, při pořádání muzejně-pedagogických aktivit MJAKUB a badatelské činnosti. Z hlediska celkového počtu prezentovaných sbírkových předmětů šlo o počet předmětů přesahující meziročně hodnotu více jak dva tisíce, což bylo více jak 5 % sbírky. Celkově za pět let tak bylo v období let 2015–2019 prezentováno kolem 20 % z celkového počtu předmětů sbírky. Významný podíl na zvýšení počtu prezentovaných sbírek pak přinesl rok 2017 v souvislosti s částečnou revitalizací stálých expozic, z nichž právě v nově zpřístupněných expozicích Stará škola a Informatorium byl významně navýšen počet prezentovaných sbírkových předmětů. Tento trend zvyšování počtu prezentovaných sbírkových předmětů bude prosazován i v následujícím období let 2021–2025, zejména v souvislosti s připravovanou další fází zpřístupňování nových revitalizovaných expozic Zpět ke kořenům a Knihovna v letech 2021–2022. Na další léta se počítá, že takto prezentovaný počet sbírkových předmětů ve stálých expozicích významně přesáhne počet dvou tisíc. Počet sbírek v ostatních oblastech prezentace (muzejně-pedagogické aktivity, badatelská činnost, krátkodobé výstavy) bude mít mírně stoupající tendenci dle možností MJAKUB.

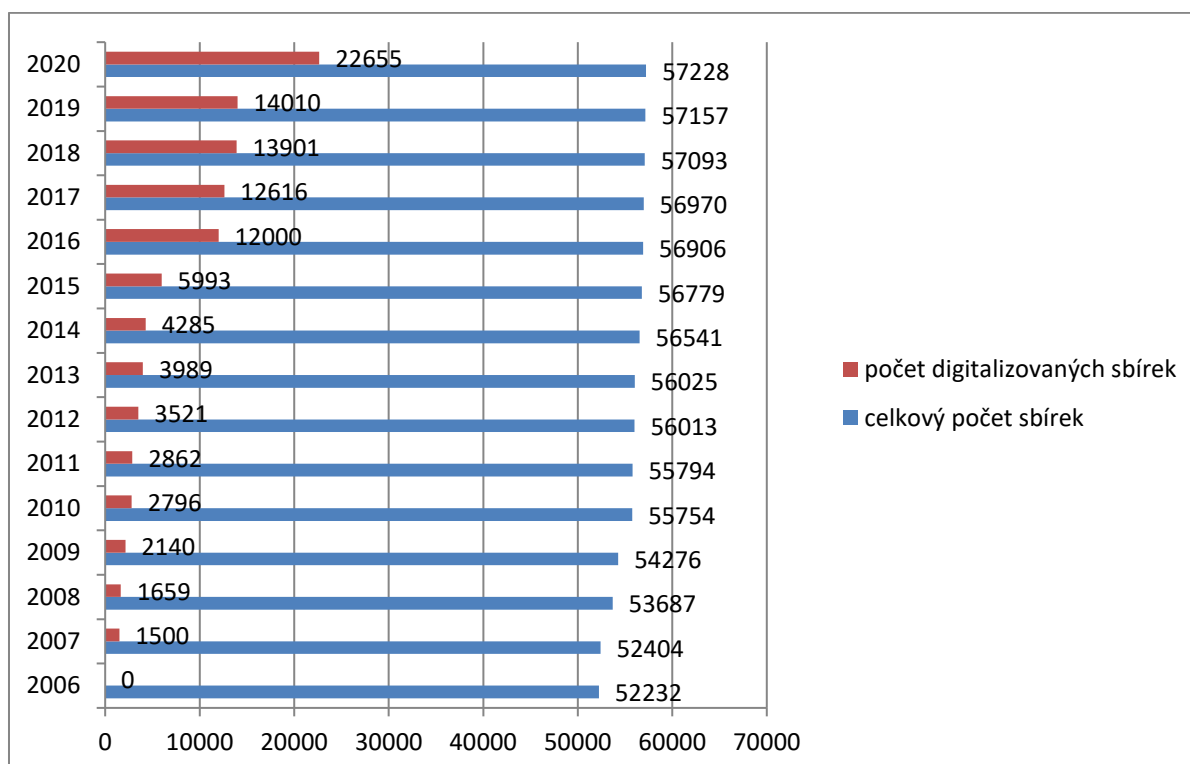
9. Digitalizace sbírky MJKUB (CES JAK 002-04-25/098002)

Jednou z důležitých oblastí přispívajících k prezentaci a odborné dokumentaci sbírky MJKUB se v uplynulých letech jevila práce na odborné digitalizaci celého sbírkového fondu, zejména za využití moderních dokumentačních a prezentačních technologií. Práce na celkové digitalizaci sbírky byly započaty na přelomu let 2006–2007 v souvislosti se zapsáním sbírky do CES v roce 2000 a úplným přechodem na evidenční práci v elektronickém evidenčním systému DEMUS v roce 2001. V průběhu 90. let 20. století byla část sbírkového fondu již digitalizována na základě videodokumentačního procesu na dnes již zastaralých videonosičích systému VHS. Zpracována byla takto zejména kompletní podsbírka Historie, Výtvarné umění regionu a Komenský v umění, částečně byla zdokumentována podsbírka Staré tisky. Z celkového počtu položek sbírky MJKUB bylo takto zadokumentováno kolem 12 % sbírkových předmětů. V souvislosti s dalším vývojem elektronických dokumentačních nosičů bylo v roce 2006 rozhodnuto o postupné obrazové digitalizaci celé sbírky na DVD nosiče a o zálohovaném uložení digitálních obrazových dat (v současnosti zálohováno na PC diskovém poli RAID). Současně s vývojem elektronického evidenčního systému DEMUS bylo rozhodnuto v roce 2008 digitalizovanou podobu sbírkových předmětů vložit k elektronickým evidenčním kartám DEMUS do PC kurátorů jednotlivých podsbírek.

Celková digitalizace sbírky v počátečním plánovaném období let 2006–2010 zahrnovala průměrný meziroční přírůstek digitalizovaných položek kolem 660 inv. čísel, v dalším pětiletém období mezi 2011–2015 činil průměrný roční přírůstek digitalizovaných položek 645 inv. čísel. K roku 2015 bylo tak digitalizováno 11 % sbírkových předmětů, což plně neodpovídalo původně plánovaným záměrům.

Jedním z hlavních úkolů, který byl vytyčen Konceptí sbírkotvorné činnosti v předcházejícím období zahrnující léta 2015–2020, byl tedy záměr podstatně zvýšit aktivitu v oblasti plánování digitalizace sbírky. Reorganizací časového pracovního plánu, v němž bylo věnováno problematice digitalizace více prostoru, se tak v tomto období dařilo stanovené cíle uspokojivě plnit. To vedlo k významnému nárůstu počtu digitalizovaných sbírkových předmětů v takto zpracovávaných podsbírkách. V průměru bylo v období let 2015–2020 digitalizováno 2 664 položek ročně, a tím dosaženo digitálního zpracování 10 665 nových inv. čísel sbírkových předmětů. Tím celkový počet digitalizovaných předmětů zaznamenal značné navýšení z původního počtu 4 285 položek na současných 22 655 digitalizovaných položek sbírkových předmětů ze všech vybraných podsbírek. Bylo tak dosaženo úplné digitalizace čtyř podsbírek a podstatného digitálního zdokumentování sbírkových předmětů ve dvou podsbírkách. Celkový počet sbírkových předmětů, které prošly digitalizací, tak k 31. 12. 2020 dosáhl 40 % z celkového počtu položek muzejní sbírky. V současné době jsou kompletně digitalizovány podsbírky Komenský v umění, Výtvarné umění regionu, Historie a Numizmatika. Podsbírka Etnografie je digitalizována ze 77 % (digitalizováno 10 428 inv. č.), podsbírka Staré tisky ze 73 % (digitalizováno 556 inv. č.).

Následující graf pak znázorňuje početní růst digitalizovaných sbírkových předmětů ve shora uvedených letech 2006–2020 v porovnání s celkovým počtem sbírkových předmětů.

Pro další střednědobý Plán sbírkotvorné činnosti na léta 2021–2025 bylo stanoveno i nadále pokračovat v nastaveném trendu digitalizace. V těchto letech je plánováno úplné dokončení digitalizace podsbírek Etnografie (3 205 inv. č. sbírkových předmětů) a Staré tisky (209 inv. č. sbírkových předmětů), čímž se dosáhne více jak 50% digitalizace celé sbírky. Dle finančních a časových možností se počítá se zahájením průběžných digitalizačních prací na nejrozsáhlejší podsbírci Archeologie (29 505 inventárních a přírůstkových čísel sbírkových předmětů). Rovněž bude posílena možnost využití digitálně zpracovaných sbírek k jejich prezentaci laické i odborné veřejnosti. Tato činnost se bude odvíjet především formou prezentace digitalizované fotodokumentace na webových stránkách MJAKUB, v odborných a populárně historicky zaměřených článcích, při muzejně pedagogických aktivitách a nejnověji podle možností i na sociálních sítích Facebook a Twitter.

10. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> – rozšiřování sbírek podle stanovené strategie Sbírkotvorné koncepce MJKUB – plnění harmonogramu akvizic s ohledem na situaci na trhu a akviziční snahu kurátorů podsbírek – posuzování akvizic z hlediska kvality, originality a vypovídací hodnoty nabízených předmětů – zpřesňování dokumentace k jednotlivým sbírkovým předmětům – plnění plánu inventurních řízení jako předpokladu k naplnění plánu konzervací, restaurování a rekonstrukcí sbírkových předmětů – chronologická a systematická evidence sbírkových předmětů – evidence sbírkových předmětů v CES – ochrana sbírkových předmětů před zničením nebo odcizením – podmínky uložení sbírkových předmětů a jejich ochrana v depozitářích – konzervace a restaurování sbírkových předmětů za účelem prodloužení jejich fyzické životnosti – podmínky a počet zápůjček jiným subjektům za studijním účelem nebo prezentace sbírky veřejnosti – čerpání finančních zdrojů směřovaných z rozpočtu MJKUB do akvizičního řízení – čerpání finančních zdrojů směřovaných z rozpočtu MJKUB do konzervace a restaurování sbírkových předmětů – odborné personální obsazení pozic kurátorů podsbírek 	<ul style="list-style-type: none"> – možnosti získávání přírůstků do sbírky MJKUB v podobě darů – důslednější vytěžování nových zdrojů muzeálií v jednotlivých sběrných oblastech MJKUB – prezentace digitální fotodokumentace sbírkových předmětů odborné badatelské i laické veřejnosti – prezentace sbírkových předmětů pomocí digitální fotografické dokumentace v plánovaných muzejně-pedagogických programech a výstavách
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> – možnosti využití nových dotačních programů a sponzorských darů – příležitostné navýšení rozpočtu od zřizovatele na akvizice, konzervaci a restaurování sbírkových předmětů – posílení personálního obsazení pozic odbornými zaměstnanci (kurátory, dokumentátory) – spolupráce s externími odborníky v oblasti historie, etnografie a kmenologie – dotační programy na vzdělávání kurátorů – spolupráce s partnerskými muzei 	<ul style="list-style-type: none"> – obecné politicko-ekonomické trendy přinášející snížení objemu finančních prostředků – živelné pohromy – fluktuace zaměstnanců – nezaměstnanost